

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 243. Quid circa hæc sit præterea notandum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42600

suum, differendo valde notabiliter causarum expeditionem, sine justa causa. *Syl. V. Iudex q. 12. c. Clavis. reg. c. 12. n. 8. Nav. n. 14. &c. cum Bon p. 3. c.*

II. In casu dicto, idem Iudex tenetur parti læsæ damna & expensas, quæ ex iniqua dilatione securæ sunt, restituere, quia est earum injusta causa. *Auth. ll. cc.*

III. Si Iudex in exequenda causa & proferenda sententia negligens aut iniquus sit, non tantum parti læsæ, sed interdum etiam fisco tenetur, ut v. g. si mulctam pecuniariam, quam ex consuetudine vel lege communi debebat imponere Reo, sine causa remisit. *S. Tho. 2. 2. q. 67. a. 4. ad 3. c. Sylv. v. pœna. q. 28. Salon. Lay. l. 3. t. 2. c. 5. n. 7. contra Azor.*

A D D E N D A.

Q. 243. *Quid circa hac sit præterea notandum.* 1421
R. Seqq.

§. I. Iudex non habens sufficientem scientiam peccat officium petendo, admittendo, retinendo, & quoties cum tali ignorantia operatur, quia tenentur omnes scire casus ordinarios in officio suo occurrentes, pro extraordinariis autem recurri potest ad libros vel ad consilium peritorum, *Dicast. de juram. d. 2. n. 252. Vide Eliz. l. 7. q. 16. §. 3.*

§. II. Tenetur Iudex, non tantum in foro Ecclesiastico, quod omnes Catholici fatentur, teste *Tann.*, sed etiam in Civili, de dispositionibus ad pias causas factis judicare secundum Canones & non secundum leges Civiles, ut dictum est l. 3. p. 2. à n. 811., Hinc Iudex stare debet pro testamento ad piam causam signato tantum manu defuncti, aut condito sine institutione hæredis; Item legatis piis

infectis testamento profano non habenti solennitates juris, *Tiraq.* de privil. piæ causæ privil. 4. 15. & 7., possuntque videri dicta l. 3. p. 2. à n. 1130.

1423 §. III. Judex, per se loquendo, si absit scandalum. non peccat, si ferat sententiam in peccato mortali, uti cum communi *Suar.* de Leg. l. 3. c. 10.

1424 Q. 244. *Quæ sit obligatio Principum circa Iudices statuendos & justitiam manutenendam. R.*

§. I. Tenetur Princeps curare, ut Iudices habeat doctos, prudentes, probos, misericordes, ne videlicet aliquid in officio tanti momenti agant vel imperitè, vel improvidè, vel malignè, vel crudeliter, & si id negligent Principes, Deus his imputat illorum errores & vitia, quia ad hoc constituuntur Iudices, ut loco Principum jus dicant; imò Principes per illos jus dicunt, ergo quales Iudices statuunt, tales ipsimet volunt coram Deo esse in dicendis sententiis, ergo si statuunt imperitos vel improbos, volunt jus dicere tanquam imperiti vel improbi: Ex his colligitur, teneri Principem adhibere iudiciis illos, quos censet aptissimos, simili modo quo à n. 58. diximus digniores admoveandos curæ animarum, sunt enim rationes eadem.

1425 §. II. Vitia Iudicum tantò magis noxia sunt, quantò cum majore authoritate vel potentia sunt conjuncta, hinc meritò dixit *Spe* d. 16. caut. 1. non expedire, ut iudiciis admoveantur magni Prælati, præsertim qui impetuosi sunt, ne authoritate dominantur, nec sit, qui iis obniti audeat, si ab æquo deflectant. Addit *Caut.* 7., *quoniam plurimi existimant impunitatem Iudicum non parvam esse causam, cur conscientia plerique laxa sint, curabit Princeps de eorum delictis fieri certior, & sicubi exerraverint, severè in eos animadvertet.*

1426 §. III. Non excusatur Princeps, qui omni curâ
à se